

TROGLONAUTA

1997

- A Buda-barlang kutatásának története
- Horogh Lászlóval
- mindenféle felmérés
- Króna Sándor geológussal
- a Barlangtani Intézet
- Antal József, Állami
- elna betonozással
- Zimmermann Péter
- Bursz Marcell és
- Brada Róbert, a
- mindenkinél, al

- Bazás György
- Brada Róbert
- Kocsis Akos
- Csomor Miklós
- Melichor Zoltán
- Bursz Marcell
- Szabó Csaba
- Perk Mánika
- Tóth Zoltán
- Beying Diana
- Erdő László
- Erdő Zsolt
- Császár Balázs

TROGLONAUTA

Barlangkutató egyesület

Kutatási jelentés

1997

- A Solymári Ördögbarlang
- Bazás György, Péter
- A Naszályi-völgy
- munkájukért,
- delegáltak a barlang
- Császár György, Péter
- Péter, Ujhelyi
- Munkájukért

- Császár Balázs
- Császár Zoltán
- Berghammer Béla
- Kovács Ferenc (Acher)
- Beying Diana
- Brada Róbert (MAFC)
- Császár Akos

- A Fekete-barlang
- György, Tóth Zoltán
- Zabó Péter
- Barlangkutató
- Kutatási jelentés
- Landmann, p. 3, 1997
- Barlangkutató

Tartalom:

A Buda-barlang felszínalattjárásának története

Előzmények

A barlang neve

A barlang kőzetanyaga

Kutatás *Írta: Észias György*

Kutatás célja

Mékkamra *Fotók: Antal József*

A kutatás módszere *Brada Róbert*

Fotókamerák *Petrik Mónika*

Térképezés *Tóth Zoltán*

Bontás

A barlang struktúrája

Kőzetek

Ásványok, képzőanyagok

Kitöltések

Paleontológiai leletek

Klíma (levegő, hőmérséklet)

Hidrologia

Tektonika

Szpeleogenetika

A barlang állagvédelme

Összefoglalás, a barlang megőrzésének lehetőségei

A Selymári Ordöglytér kutatásának története

Előzmények

Székletmaszok

Összefoglalás, megőrzés

A Nantályi-vízfolyás barlangjainak kutatásának története

Előzmények

Kutatás

Fotózás

Térképezés

Kiépítés

Szpeleogenetika

Leírás, ábrák

Összefoglalás, a barlang megőrzésének lehetőségei

A fekete-barlang lezárásának története

Csoportleírás

Tartalom:

A Buda-barlang feltáró kutatása	5. oldal
Előzmények	5. oldal
A barlang neve	5. oldal
A barlang koordinátái, kataszteri száma, megközelítése	5. oldal
Kutatás	5. oldal
Kutatás célja	5. oldal
Mekkora kiterjedésű barlangrendszer felfedezése várható?	5. oldal
A kutatás menete, tapasztalataink	5. oldal
Fotódokumentáció	5. oldal
Térképezés	7. oldal
Bontás	11. oldal
A barlang struktúrája	11. oldal
Közetek	12. oldal
Ásványok, képződmények, alakzatok	14. oldal
Kitöltések	14. oldal
Paleontológiai leletek	14. oldal
Klíma (levegő, légmozgás, hőmérséklet)	14. oldal
Hidrológia	14. oldal
Tektonika	14. oldal
Szpeleogenetika	14. oldal
A barlang állapota és védelme, kiépítés	14. oldal
Összefoglalás, a kutatás eddigi fő eredményei	19. oldal
A Solymári Ördöglyuk bejáró kutatása	21. oldal
Előzmények	21. oldal
Szűkületmászások	21. oldal
Összefoglalás, eredmények	21. oldal
A Naszályi-víznyelőbarlang feltáró kutatása	22. oldal
Előzmények	22. oldal
Kutatás	22. oldal
Fotózás	22. oldal
Térképezés	23. oldal
Kiépítés	23. oldal
Szpeleogenetika	28. oldal
Leírás, útmutató	28. oldal
Összefoglalás, eredmények	32. oldal
A Fekete-barlang I. szifonjának újra kibontása	41. oldal
Csoportélet	42. oldal

A Buda-barlang feltáró kutatása

Előzmények

Ez a kutatási jelentésünk az előző évi szerves folytatása. Ezért az ott leírtakat csak akkor ismétljük, ha az érthetőség megkívánja.

A barlang neve

Buda-barlang

A barlang koordinátái, kataszteri száma, megközelítése

(Lásd., előző jelentések.)

A barlang Btszf. 291 m-en nyílik.

Kataszteri körzetszám: 4762

Kutatás

A kutatás célja

a) A horizontális végponti Szakmai Napok-kürtő tetejének, ill. a vertikális 16. Emelet keresztöré-sének a kivésésével bejutni az ún. ferenc-hegyi karsztosodási főszinten feltételezett kiterjedt üregrendszerbe.

b) Az Északi-sarok vésésével és a Szakmai Napok-kürtő előtt felmenő rész ásásával a 220 ill. 200m-es fő karsztosodási szintre (Pál-völgyi-barlang legfelső szintjei) ill. mélyebbre bejutni.

Mekkora kiterjedésű barlangrendszer felfedezése várható?

Eddigi kutatási eredményeink, a hegység geológiai faciese valamint a környéken található nagy barlangok (Pál-völgyi-barlang széle 750 m-re, Ferenc-hegyi-barlang széle 1000 m-re van horizontáli-san) léte predesztinál egy hasonló volumenű és kvalitású, alattunk a mélybe húzódó, sok km-es barlangrendszert.

A kutatás menete és tapasztalataink

Fotódokumentáció

A fotókat Tóth Zoltán készítette folyamatosan az év során, a kutatótársak segítségével.

Térképezés

(Lásd., előző jelentések.)

Ez év február 1.-én elvégeztük az eddig felmért részek és fixpontok méréssel történő visszaellenőrzését. Rendkívül jó eredménnyel zárult a fix poligonpontok visszamérése a záróhibák messze a megengedett érték alatt voltak. A fix poligonpontokat falba fúrt 6 mmØ-jű lyukba helyezett piros műanyagtiplibe, piros műanyagszöggel rögzített korrózióálló fém lemezek jelölik. Szükség szerint pillanatragasztót, vagy pici cementes gipszet is használtunk. A lemezekbe a pont száma és a Z koordinátája van beütve. **1. térképünk - mely a hátsó borító belső zsebében található** - a Buda-barlang év végi állapotát mutatja.

A fix poligompontok kiegyenlített koordinátáinak táblázata (méterben):

Pont	X	Y	Z	megjegyzés a pontok helyéről
0.	0,00	0,00	0,00	Bejárat DNy-i oldalán, járda felől, belül egy dübel, 10 cm-rel a perem alatt.
3.	+2,71	+0,30	-5,11	Kinizsi I.-akna alján, befelé nézve, balra kis piros tipli a falban.
17.	+0,31	+3,57	-25,86	Borzalmak-kútja teteje - Sírgödör vége, fehér kalcitszivacson elhelyezve.
29.	+2,35	+6,42	-45,03	16. emelet ÉK-i falán a leálló párkányra állva, balra szemben elhelyezve.
31.	+1,42	+7,10	-52,76	Szivattyú-akna alja - Gyilokjáró teteje, kiöblő-sődő kis fülke repedésébe rögzítve.
33.	+1,47	+8,33	-55,12	Kinder-akna teteje - Vakvágány szájánál, szem előtt piros tipli a falban.
40.	-0,71	+7,82	-66,35	Leérve a Közép aljára, a Déli-sarok felé tekintve, rögtön térdmagasságban, egy kiálló sziklaélen van elhelyezve.
47.	-10,26	+6,71	-67,45	Déli-sarok-kuszoda végénél, balra a falon, járószinten piros tipli a falban. Előre a Szakmai Napok-kürtő bebújásának szűk nyílása, felfelé a Csalagút eleje látszik.

Bontás

– Az év elején a Szakmai Napok-kürtő alatt nyíló, DK-re vezető kis folyócska ásásával és vésésével folytattak. Az erősen lejtő, kioldott hasadék szintben autochton agyagkövel akku-mulálódott, így végül az igen nehéz bontását reménytelennek ítéltük és abbahagytuk. Az egész helyet és környékét depóniának használtuk, csupán a kürtőbe hagyunk feljárást.

– Reményteli bontással a Déli-sarok-kuszodából ÉNy-ra felmenő, fülkés, agyaggal akkumulálódott folyosóval folytattak munkákat. Egész évben ez tette ki itteni kutatásunk fő részét. Ástunk és depóztunk év közben 13 napot.

1. fotó (192/18)

A Csalagút eleje belülről nézve

Az először lejtő, majd vízszintes kuszoda egy gödörbe torkolt. Végig légrések mentén haladtunk, a lassan de biztosan erősödő huzatban. A gödör alján további kuszodát ástunk. Itt hirtelen felemelkedett a mennyezet és rés volt a kitöltő agyag és szálkő között. Néhány m³-es fülkét ástunk és elülső-felső részére depó falat telepítettünk. Keresztben, agyaggal kitöltve, kb. 70 cm szélesen, elértük a bejárati Kinizsi I.-akna tektonikus törését, 68 m mélyen. Itt véget is ért volna bontásunk depóhely hiányában, ha néhányan meg nem piszkálják a kisebb réssel rendelkező, a továbbhaladás útját elálló sziklafalat. A sok csalódást okozó, ezért időközben Csalagútnak elnevezett, kb. 20 m hosszú átlag 1 m széles kuszoda egy ferdén felvezető, 2 m-es, szűk sziklacsőben folytatódott. Utána keresztben egy kioldott tektonikus törésben levő agyagos, kovás, kicsi fülke következett. Ez a törés a 16. emelet ominózus keresztörésének alsó része, 25 m-rel mélyebben. A cső igen szűk túlsó végét szétvéstük, majd a kis fülkét balra (DNy) leástuk. Gömbüstös kizárt, szűk szelvény mentén lehaladva hamar elértük a Csalagút meghatározó kalcittelérjét, de tovább előre (ÉNy) nem volt oldott üreg csak DNy-i

2. fotó (192/16 Tóth)
A Csalagút közepén

3. fotó (192/15 Tóth)
A Csalagút gödre

4. fotó (192/14 Tóth)

A Csalagút gödrénél levő nagy depónia

irányba, de itt is kitöltve. Reményünket növelte, hogy míg a huzat a Csalagútban mindenütt felfelé szivárgott el, itt lefelé vette útját a réseken keresztül.

– Azonban a horizontális részen belül minden depóhely elfogyott, igen kényelmetlenné téve a közlekedést és lehetetlenné a további bontást. Egy lehetőség mutatkozott még, a végponti kereszt-hasadék agyagos-kovás kitöltését ellenkező irányba, jobbra (ÉK) felfelé bontani, az agyagot pedig betölteni lefelé (balra) a végponti gödörbe. Ha ez nem sikerül, nem találunk semmit, akkor igen hamar véget ér hely hiányában a Csalagút kutatása.

Sikerült!

November 23.-án Brada Róbert átásta a kitöltést és lelyukadt a $060^{\circ}/240^{\circ}$ csapású tektonikus törés, ill. vékony kovatelér mentén oldott, kb. 20 m hosszú, a végén 9 m magasra felvezető hasadékba. A helyet, megemlékezvén lógós, lusta, naplopó, élősködő barlangásztársainkról, akik miatt lassan halad a kutatás, Here-hasadéknak neveztük el. A folyosó jobb oldali (DK-i) fala vékony, mállékony kovatelérből, a bal oldali rendkívül csipkésre oldódott eocén korú mészkőből áll. Szélessége lent bő 1m, feljebb szűkebb és DK-i irányba dől, kb. 70° -kal. Eme ferde de ilyen magasságban már igen szűk, felmenő folyosócska néhol 4 m magas. A porhanyós kovás-agyagos aljzaton felhaladva a folyosó szűk vízszintes hasadékkal ért véget, jobb oldalán egy járhatatlan, 20 cm széles kereszt-töréssel, mennyezetén érdekes kristályképződémmel (lásd. később).

Következő műszakban Brada Róbert és Ézsiás György átvéste a szűkületet és egy kb. 15 m összhossz-szúságú, többféle elágazó részbe lyukadtak. A végponti, szűk, felfelé tartó hasadékaknába megy fel intenzíven az összes huzat, az akna oldalában nyílás látható. Eme rendkívül biztató helyet, vékony ember híján, ez évben nem tudtuk kimászni! Az elágazás alján egy gödör volt, szemmel láthatóan

5. fotó (192/13 Tóth)
A Csalagút végén DNy-ra nyúló végponti, reménytelen gödör

6. fotó (192/28 Tóth)
A Here-hasadék alulról felfelé nézve

7. fotó (192/35 Tóth)

A Here-hasadék fölülről lefelé nézve

ide tart minden törés és kitöltés. Az innen elágazó, 4 m hosszú, jól járható kuszoda kezdeténél leástunk és visszafelé, a Here-hasadékkal párhuzamosan tartó, elején igen lapos, végén gömbfülkés, 6 m hosszú kuszodát találtunk (Ézsiás György, Brada Róbert). A kuszodából nagyon páradús barlangi levegő szívárog ki gyengén, ezt biztató jelnek tartjuk.

Az effektív bontási munkáink ez évben ezzel véget is értek. 1997-ben 24 nap alatt 950 munkaórával barlangunk hosszát 147 m-ről 208 m-re (+61 m) növeltük. A munkálatokban 39 fő vett részt, naponta átlag 5 fővel dolgoztunk. Elkészült a barlang térképe, a Déli-sarok-kuszoda végéig a fix pontok ellenőrzése is. Eddigi kutatásunk egyértelműen kijelöli a bontás irányát.

A barlang struktúrája

Kőzetek

Még mindig az eocén korú nummulitiszes-discocyclinás mészkőben vagyunk. A felső eocén korú mészkő alsó részére jellemző rengeteg tengeri sün héj maradvány néhol több cm vastag réteget alkot, egyes réteglapok alján. A kőzetlemezek bonyolult elhelyezkedésére utal, hogy a Csalagút gödrénél hirtelen, az átlag 30°, kb. D-i irányú dőlés helyett, minden átmenet nélkül 60°-ra vált a dőlésszög. A Here-hasadék után hirtelen még meredekebb, min. 70° a dőlés, kb. D-i irányba. Az átmenetek szinte észrevétlenek - nincs vető, törésvonal, van ahol szabályos réteglapként települ a meredekebb dőlésű kőzetlap az enyhébb dőlésűre -, ezért felmerül egy esetleges eocénkori, kvázi szingenetikus feltolódások lehetősége. Jellemző a Csalagút utáni részekre a rendkívül dús őslénymaradvány tömeg a kőzetben.

8. fotó (192/33 Tóth)

Kipreparálódott, eocén korú tengeri sün törmelék tömeg a Here-hasadék falán

- Található még a most már megszokott, több-kevesebb mennyiségű agyagkő az új részeken.
- Majdnem újszerű a Here-hasadék egyik falát alkotó vékony kovatelér, mely sok helyütt kőkemény, ill. nem alakult át teljesen a mészkő kovatelérré.

Ásványok, képződmények, alakzatok

- A Szakmai Napok-kürtő alól induló, kis, keskeny folyosó nagyon jelentéktelen volt, ennek ellenére lett volna értelme a bontásnak, ha van depóhelyünk. Ennek híján, valamint hogy a folyosó max. 1m magas, 0,5 m széles, lefelé tartó, 6 m hosszú volt és elszűkült, a bontás igen nehéz és reménytelen volt. Ráadásul a folyosó alját agyagkő alkotta, amit igen fáradságos volt ilyen méretűre is kivésni. Az agyagkő nagyon tömör, némi rétegzettséget mutató és zöldes-barna színű volt.

- A Csalagút elejének ásása barna barlangi agyagban, légrések mentén folytatódott. Tapasztalataink és meglátásunk szerint a kuszoda nem más, mint egy igen tágas, fent min. 3 m széles, és akár 5-10 m mély folyosó legtetején, másodlagosan, az agyagakkumulációt követő hévizes tevékenység során kioldódott folyosómennyezeti forma, max. 1 m szélességgel. A mennyezeten végigfutó, kb. 10 cm vastag, DNy-i dőlésű kalcittelér mentén keletkezett az eredeti folyosó. A telérben több helyen, eredeti állapotában rögzült a vetőbreccsa. Ez a törés posztvulkáni hidrotermális tevékenységgel együtt történő keletkezését mutatja. Az érintetlen kuszodajarat felszínén a mennyezeti mezoformákat követő agyagüledék volt, ami az agyag autochton voltára utal. Érdekessége a Csalagút gödre felett keletkezett negatív taréjszerű, kalcittelér mentén oldott hasadéküreg.

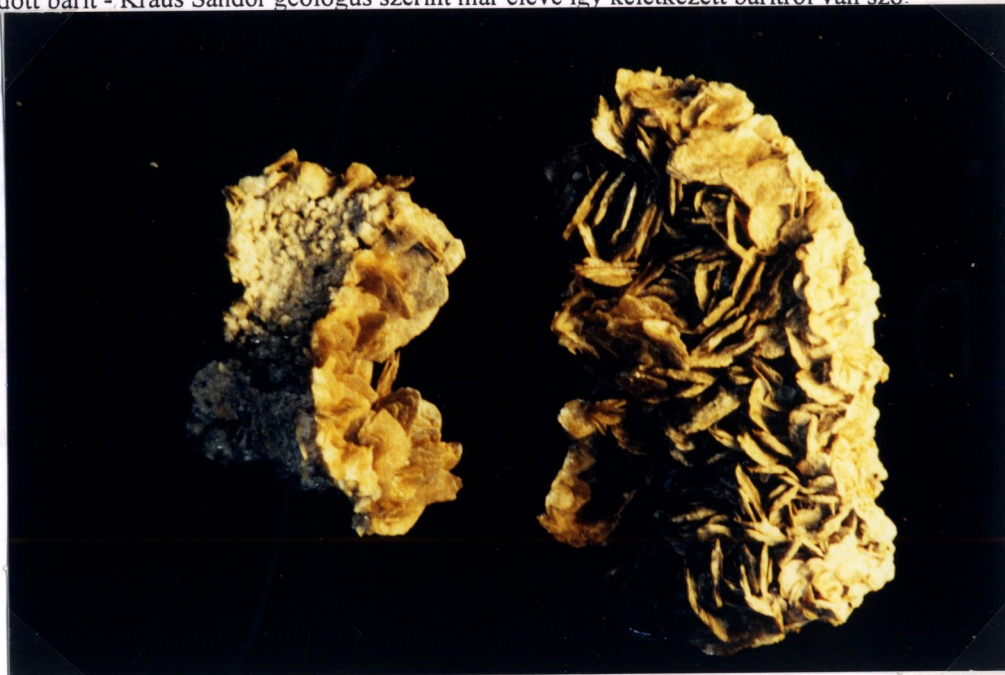
A gödör előtt közvetlenül érdekes, kristállyal bevont, 5-10 cm hosszú, fehér, 3 mm vastag, cseppkőszerű (?) képződményeket találtunk. Genezisük kérdéses. A kuszodában a falon több helyen fehér, vékonykértes, borsóköves felületek vannak. A gödör feltehetően a hirtelen közetdőlés váltás miatt keletkezett. Az itt felhalmozódott, sok, rétegzett agyag a felsőbb részekre vezető, kis oldáscsöveken keresztül mosódott ide, valamint a bejárati akna 005°/185° csapású, kioldott törésének agyaggal teli, mélybeli folytatásából került ide. A Csalagút végi kis üreg mennyezetében lyukacsos, márgásodott, cementálódott agyag, ill. kova van, összezsugorodva, elválva a szálkőfaltól. A Csalagútban, a falak felületei, a Déli-sarok-kuszodához hasonlóan porhanyósak.

- A Here-hasadék ennek ellentéte. A szálkőfalak overálszaggatóan csipkésék, tisztára mosottak. A végponton feltűnő az agyagmentesség, még az aljzat is mosottnak látszik, kristálytörmelékes homokból állt. Ez hideg vizes, utólagos tevékenységre is utal. A Here-hasadékot alkotó, DK-i irányba megdőlt, vékony kovatelér mélyebb szintjein is lehetnek kizárt szelvények, vagy oldott folyosók. Reményeink szerint ide tart a végponti, visszaforduló, lebukó, 6 m-es kuszoda.

- A végponton található több tektonikus törés a hely tektonikai kitérttségét mutatja, itt sokfelé el lehet bontani, igen biztató kilátásokkal. A végponti hasadékkürtő az erős felmenő huzat miatt, szerintünk rövid úton a 240 m-es karsztosodási főszintre vezet!

A ferde hasadékszerű Here-hasadék három litoklázis találkozásával indul. A Csalagút és a saját törésirányán kívül a $005^{\circ}/185^{\circ}$ csapásirányú (Kinizsi I.-akna) is itt metszi el a rendszert, agyaggal kitöltötte.

– A Here-hasadék végén, a szükületben, a mennyezeten érdekes kristálybokrok voltak. A kristályok alakja fél lencseszerű, kb. 5 mm-es. Szerintünk őskarsztos üregben hidrotermális úton keletkezett, majd visszaoldott barit - Kraus Sándor geológus szerint már eleve így keletkezett baritról van szó.

9. fotó (192/22 Tóth)

Visszaoldott barit kristályok a Here-hasadék felső végéről

– A végponti üreg meredek rétegdőlésű lapjai között azonos irányú, őskarsztos, 30 cm széles, 1 m hosszú üregek lehettek, feltárult belsejüket fehér, áttetsző, 1-3 cm vastag, vékony tűkristályokból álló bevonatkéreg borítja. Az itt levő törésekben, különösen a végponti kürtőben is ilyen, 3-10 cm vastag kalcittelér van, csak itt már szinte víztisztán átlátszó

– A végponti $320^{\circ}/140^{\circ}$ csapású kürtő is vékony kovatelér és kalcittelér mentén oldódott ki, felső részén a falat agyagkő (vagy márgásodott kova vagy agyag) borítja.

– Az alsó, ÉK-re menő, 4 m-es kuszodában agyagkölemez alkot szükületet, alját kristálytörmelék borítja.

– A végponton több helyen a meredek réteglapok elváltak a törések mentén, itt-ott blokkokban kivehetők a falból a kövek.

– A Here-hasadék alján néhány vízcsepegés által vájt, 10 cm széles és mély lyukat találtunk a porhanyós aljzatban, teljesen szárazon.

Kitöltések

Az ez évben feltárt részeket lényegében agyag töltötte ki, ill. a Here-hasadékánál kovamorzsák is. Az agyag sok helyen réteges, agyagkölemez, tömbös, vagy nagyobb foltokban világos szürkére hidrotermálisan átalakult (kovás?) volt. A Csalagút vége felé, a 70 cm-es agyagtel-érben több helyen egykori, kalcit által cementált, negatív, szeptárialenyomatokat találtunk. A kovatelérekről, kristályokról, stb. az előző fejezetben szoltunk.

Paleontológiai leletek

Az eddig szokványos mennyiségű, kipreparálódott őslénymaradványok mennyisége, a Csalagút gödrének felmenő részén és a Here-hasadékban, minden képzőletet felülmúl. Rengeteg tengeri sün héj, ill. törmelék áll ki a falakból. Sok apró csövecské is megfigyelhető, feltehetően bryozoa és felső-eocén-alji korall vázak. A végponton még egy néhány cm^2 -es osztrigahéj darabot is találtunk a falon kipreparálódva.

Ez a fosszília tömeg a felső-eocén-alji őslénymaradvány dúsulásnak és a feltehetően hidegvíz is okozta, intenzív korrózió általi kipreparálódásnak köszönhető.

Klíma (levegő, légmozgás, hőmérséklet)

(Lásd., a tavalyi jelentést.)

Ez évben több érdekes jelenséget tapasztaltunk.

A vertikális szakaszban most is csak télen volt huzat, de az igen jelentős, nyáron a tavalyihoz hasonló, gyengén oda-vissza mozgó áramlás volt, 100% relatív nedvességtartalommal. Azonban a horizontális részeken egész évben lefelé húzott a levegő! Mind télen, mind nyáron a Déli-sarok-kuszodából csak lefelé a barlangba áramlott a levegő jól érezhetően! A horizontális részbe beáramló levegő sok helyről szivároghat össze, - a helyekről csak feltételezéseink vannak. Mindenesetre elég furcsa és meglepő ez a tény.

A barlangunk vertikális szakasza 11°C hőmérsékletet sem érte el egész évben, beljebb sem volt melegebb érezhetően. A relatív nedvességtartalom csak nyáron közelítette meg a maximumot. A végponti, 6 m-es kuszoda év végi felfedezésekor a száraz huzatban, a kuszodából jól érezhetően igen nedves 100% relatív nedvességtartalmú levegő szivárgott ki. Míg lehetünk és párolgásunk lényegében sehol sem látszott meg a barlangban, a nyílás 2 m-es körzetében szinte gőzölgöttünk.

Klimatológiai táblázatunk évi közbeni méréseinket és tapasztalatainkat rögzíti.

A táblázat megjegyzései:

1. Gyenge, de határozott huzat húz be a Csalagút elején.
2. Kínvallató-aknában 2 m/s a huzat erőssége.
3. A huzat lefelé megy a Csalagútban.
4. A huzat egyre erősebben megy be a Csalagútban.
5. A Csalagút végén majdnem akkora a huzat, mint a Szakmai Napok-kürtő huzatos tetején.
6. Az egész barlang nyirkos, megfordult a huzat. A végponton befelé 0,5 m/s a sebessége.
7. Erősen oda-vissza pulzáló a huzat. A horizontális részeken befelé megy.
8. A végponton gyengén befelé megy a huzat.
9. A bejárat kigőzöl!
10. A horizontális részeken befelé megy a huzat.
11. A huzat a vertikális részen befelé menet gyengül. A horizontális részen 1 m/s.
12. Belyukadás következtében érezhetően megnőtt a huzat. Most is befelé megy a horizontális részeken, nem fordul meg a huzat.
13. A Csalagút vége felé a csőben 0,5 m/s a huzat erőssége.
14. Lenn a horizontális részeken gyengül, szétoszlik a huzat, de még a végpontos is érezhető.
15. A horizontális részeken kisebb a huzat mint a vertikálisakon. A Csalagút csővében 1 m/s!
16. Lenn a horizontális részeken 1 m/s a huzat.

Klimatológiai táblázat

Dátum 1997.	Hőmérséklet °C					Huzat		Meg- jegyzés
	Felszín átlag	-44 m 16. Em.		-66 m Közép				
		munka előtt 9-h	munka után 17-h	munka előtt 9-h	munka után 17-h	iránya	nagysá- ga	
01.18.	-1	5,1	5,6	5,8	5,8	be	XXX	
19.	-3	6,0	-	6,4	-	be	XXX	1.
02.01.	-3	6,0	-	6,8	-	be	XXX	2.
15.	+3	6,6	6,6	7,2	7,2	be	XX	
16.	0	7,2	6,8	7,4	7,0	be	XX	3.
03.01.	+8	7,1	7,2	7,6	7,4	be	X	
02.	+10	7,2	7,1	8,0	7,8	be	X	
15.	+12	7,8	7,8	8,2	7,8	be	X	
16.	+10	7,8	7,8	8,6	8,2	be	X	4.
04.19.	+16	7,8	7,8	8,0	8,0	be	X	
05.10.	+16	8,8	8,8	8,7	8,9	be	xxxxx	5.
06.01.	+17	9,6	9,4	9,2	9,2	be	xxx	
14.	+27	9,5	9,4	9,2	9,2	be	xxx	6.
15.	+27	9,5	9,2	9,2	9,8	változó	xxxxx	7.
08.02.	+20	9,9	9,9	9,9	9,9	ki	x	8.
09.	+23	-	-	-	-	ki	xx	9.
16.	+22	10,0	-	-	10,7	ki	xxx	10.
09.06.	+22	-	-	-	-	ki	xxx	
27.	+15	10,2	-	10,0	-	változó	xxx	
11.22.	0	8,0	7,8	8,4	8,4	be	XXX	11.
23.	+1	8,0	-	8,4	-	be	XXX	12.
30.	+7	8,8	8,9	8,6	9,2	be	XX	13.
12.07.	0	8,2	8,2	8,8	8,8	be	XX	14.
21.	+2	7,6	7,6	8,2	8,2	be	XXX	15.
23.	+3	8,0	8,1	8,2	8,1	be	XX	16.

X=1 m/s

x=0,1 m/s

Összességében megállapítható, hogy az eddig feltárt részek bejárati szakasz jellegűek, valamint hogy ezek a részek igen közeli kapcsolatban állnak ismeretlen kiterjedt üregekkel, ezért van a légáramlásnak ilyen furcsa dinamizmusa.

Hidrológia

Szenilis, fosszilis hidrotermális barlangunkban csupán a Déli-sarok-kuszoda elején csöpögött a víz a nyáron. Ősi vízáramlásokra enged következtetni a Csalagút gödrének erősen rétegezett agyagkitöltése, valamint a végpont aljzatának (is) tisztasága. A vízelöntések utáni kiszáradást az agyagakkumuláció belsejében cementációval rögzült szeptáriák reprezentálják. Csepegő vízre utaló nyomként, a Here-hasadék porhanyós aljzatában találtunk néhány, 10 cm-es, jól láthatóan csepegés vájta lyukat.

Tektonika

A Csalagút iránya a vertikális szakasz egy jelentős részét meghatározó $320^\circ/140^\circ$ csapású tektonikus töréssel párhuzamos. A Csalagút végét keresztezi a bejárati akna $005^\circ/185^\circ$ csapású törésének mélybeli folytatása. A Here-hasadék $240^\circ/060^\circ$ irányú törése a 16. emelet keresztörésének mélybeli folytatása. A végponti $320^\circ/140^\circ$ irányú törésen elhelyezkedő hasadékkürtő, már a harmadik ilyen irányú kioldott litoklázis, melyben járat van. Ez azt jelenti, hogy kb. 10 m-enként találkozhatunk azonos szintben $320^\circ/140^\circ$ csapásirányú törésekkel. Ilyen elven kb. 12 m-enként a $185^\circ/005^\circ$ irányúakkal találkozhatunk bár a Here-hasadék közepén keresztben, ill. a Középen csak 1-2 cm széles ez a törés.

Legfontosabb tektonikai következtetésünk azonban az, hogy a végponti, ÉK-re mutató, 4 m-es kuszoda 1-2 m-en belül a $185^\circ/005^\circ$ irányú, feltehetően járható litoklázissal találkozik, valamint hogy a DNy-i irányú, 6 m-es kuszoda a jelentős dőlésű kovatelér mentén alsóbb szintre vezethet.

A $185^\circ/005^\circ$ irányú törés átlag dőlése függőlegestől kb. $6^\circ/095^\circ$ a $240^\circ/060^\circ$ irányúé átlag kb. $23^\circ/150^\circ$ (jelentős). A $320^\circ/140^\circ$ csapású törés átlag dőlése a függőlegestől, a vertikális szakasz középső részén kb. $15^\circ/230^\circ$ (a Csalagútban is hasonló), máshol kb. függőleges.

Szpeleogenetika

A Buda-barlang vertikális felső fele oldással is tágult vetőkőből, törésekből áll, melyek kalcittelérrel, majd később kalciszivaccsal akkumulálódtak. A 250-240 m-es tszfm.-ú szinten tágasabb vertikális üreg található, melynek sarkában futó keresztörés klimatológiai effektusai, e szintben kiterjedt üregrendszerre utalnak. Innen, a 230-220 m tszfm.-ú szintre járhatatlan méretű, oldott hasadékok vezettek le (melyeket járhatóvá kellett vésni). Ez a szint csak a legtetjében járható, mert szinte színültig akkumulálódott allochton és autochton agyaggal. Végül a Here-hasadék már - a budai barlangokra oly jellemző - egy vékony kovatelér mentén oldódott ki. A végponti hasadék-kürtő újból a 240 tszfm.-ú szintre visz fel, csakúgy mint a Szakmai Napok-kürtő.

Ezen a 240 m-es szinten lévő üregrendszer, bár nem vagyunk benne, teljes bizonyossággal létezik, - gyakorlatilag minden huzat (mely erőteljes, újabban télen-nyáron) ide húz.

A barlang állapota és védelme, kiépítés

(Lásd., előző évek jelentései.)

- A TVH 30/1997. J-27-2/1997. számú engedély alapján a vaslétrázást nem tudtuk elkezdni, mert nem volt rá pénzünk, azonban az ehhez szükséges tereprendezés felét megcsináltuk. '98-ban már megvalósítjuk a létrák beépítését.

- Évek óta egyre nagyobb problémát okozó bejárati akna omlása tavasszal kritikussá tette a helyzetet. Még egy telet nem bírt volna ki a felszíni fagy és nedvesség hatására összedőlni, leomlani készülő (É-i fal 180° -ban) akna. Ezért összesen 2 m hosszú, átlag 0,5 m vastag, megvasalt beton támfallal erősítettük meg az aknát. A vasalást a falba fűrt-véselt lyukakba rögzítettük. A már

10. fotó (191/1 Tóth)
A bejárati akna zsalujának készítése. A mélyben dolgozókkal telefonon tartjuk a kapcsolatot.

11. fotó (191/3 Tóth)
A bejárati akna vasalásának készítése

12. fotó (191/4 Tóth)
A majdnem kész zsaluzás

jócskán kipergett baloldali üreget (majdnem a felszínre nyílt) is feltöltöttük betonnal. (Nem sajnáltuk az anyagot a falból, így reményeink szerint több százezer éves erózió után a lekopott hegyoldalon, egy 2 m-es megvasalt betonobeliszk fog állni). Így már bízunk abban, hogy több omlás nem történik a bejárati aknában.

– Több éves tervezetés után, 1997 februárjától a Buda-barlangban tilos karbidlámpával közlekedni, csak elektromos világítást lehet használni. Egyesületünk eme - hirtelen, gyors és következetesen betartott - határozatának köszönhetően megszűnt, a barlang szűk volta miatt, a falak óvatlan kormozása, valamint munka közben jelentősen javult a levegő minősége. Ezt a megoldást javasoljuk többi barlangásztársunknak is, csupán akarat, elhatározás és némi befektetés kérdése. (Úgy gondoljuk, az atomkorban, az úrkorszak küszöbén lassan lejár a kormoló, szurtos karbidfáklyák paleolitikot idéző ideje.)

13. fotó (192/11 Tóth)
A bejárati akna kész betonozása

Összefoglalás, a kutatás eddigi fő eredményei

- Bebizonyosodott, hogy a kalcitszivacs üregben válik ki telített oldatból.
- A bontás során megtaláltuk az üregesedett 240 m tszfm.-ú fő karsztosodási szintet.
- A bontás során megtaláltuk az üregesedett 220 m tszfm.-ú fő karsztosodási szintet.
- A két szint közt majdnem átjárható üregrészek valószínűsíthetők.
- Bebizonyosodott, hogy járható méretű (kalcit) telér-barlangok is részt vettek a mai barlangok kialakulásában.
- A klimatológiai, valamint a biológiai megfigyelések nagyméretű kiterjedt barlangrendszer meglétét igazolják.
- A 220 m tszfm.-ú agyagszedimentáció sztratigráfiája nem csak lassú lamináris áramlású, hanem gyors lefolyású vizekről is bizonyosságot ad.
- A bejárattól horizontálisan 3 m-re, 69 m mélységben még mindig eocén mészkő található.
- Feltérképeztük a feltárt barlangrész tektonikus struktúráját, mely nagyjából egyezik a környékbeli barlangokéval (pl.: Ferenc-hegyi-barlang).

Eddigi feltáró munkánk, nem elméleti úton, hanem indirekt gyakorlati úton - hiszen még csak nagyon keveset fedeztünk fel belőle -, de bizonyította a Buda-barlang vertikális szakasza alatti, kiterjedt barlangrendszer létezését. Feltételezésünk szerint emeletes barlangrendszer felfedezése is lehetséges. A klimatológiai, tektonikai, szpeleogenetikai vizsgálatok jó összhangban vannak egymással és a már eddig ismert tudományos elméletekkel. Sőt újabb érdekes eredményeket és hipotéziseket is produkáltunk.

Reméljük, hogy az 1998-as kutatásunk elvezet minket a direkt bizonyításhoz, azaz a „nagy belyukadáshoz”.

A Solymári Ördöglyuk bejáró kutatása

Előzmények

Ez a jelentésünk az előzőek szerves folytatása. Egyesületünk évek óta járja a barlang rendkívül labirintusos járatait, hogy teljes bizonyossággal meggyőződjünk, nincs továbbjutási lehetőség bontás nélkül. Ez ideig több 10 m érintetlen, felfedezetlen járatot találtunk.

'93-as jelentésünkben felsoroltuk a kimászandó kürtöket, az átbújandó szűkületeket. '97-ben a szűkületek kutatását folytattuk.

II. térképünk a kutatások helyeit mutatja.

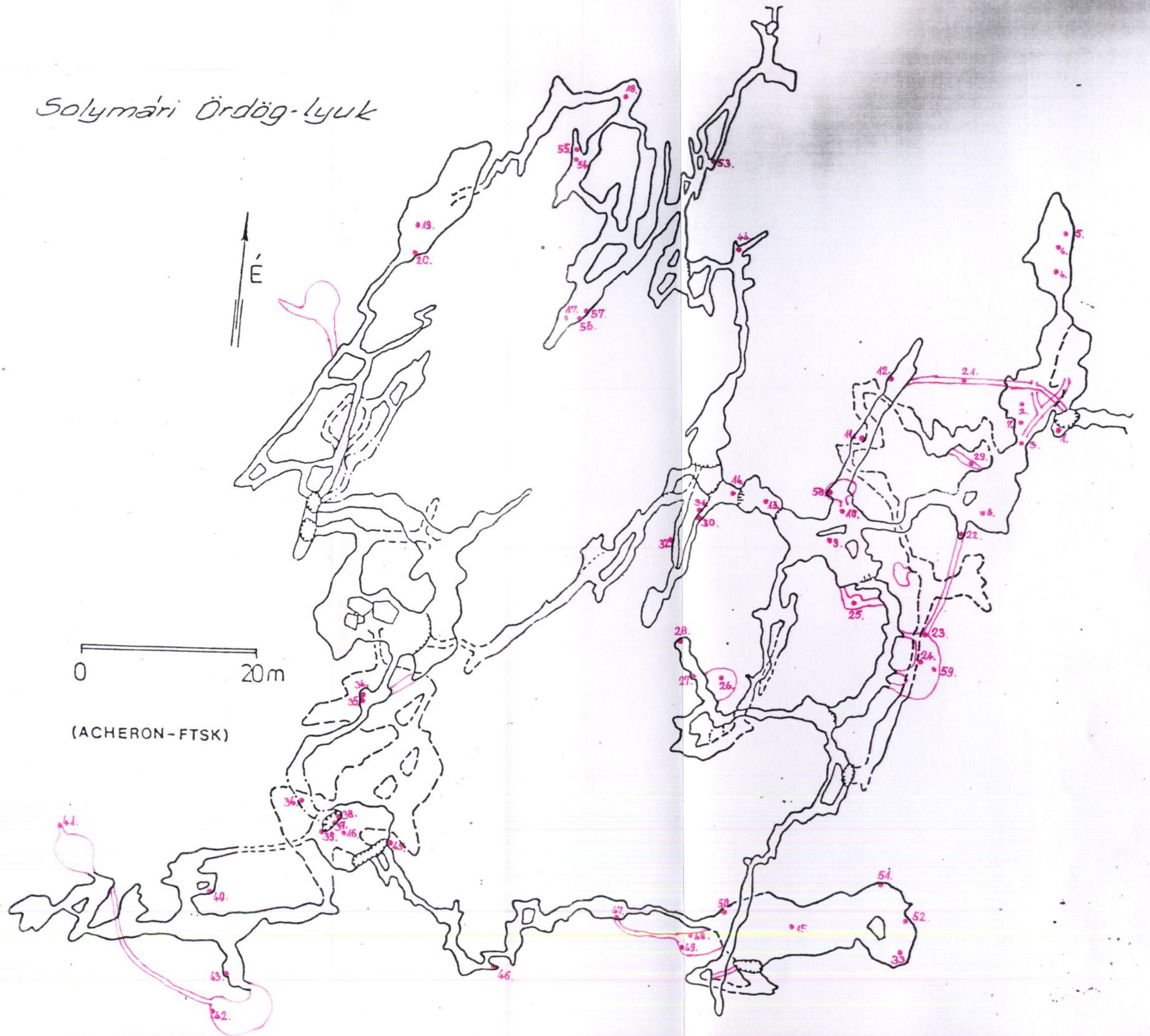
Szűkületmászások

22. 23. A Cirkuszból (DNy-i sarok) a Nyúzóon keresztül megközelíteni a Keleti-omlást, ill. fordítva. 2 m hosszú, érintetlen kuszodába sikerült bebújni a Nyúzó közepén K-re, nem vezet tovább járhatóan.
24. A Keleti-omlás középső teremrészéből lefelé vezető, „gerinctörő” szűkület. Nem vezet sehová.
25. A Lófej-folyosóból az Útvesztőbe vezető tágas, felső járat legfelső kis termében két, lefelé vezető szűkület. A bal oldali szűkületben 3 m érintetlen kuszodába sikerült bebújni, nem vezet tovább.
26. A Labirintus végén, a legfelső elágazásnál levő két szűkület (az egyik egy feltűnő hasadék). A hasadék átjáró egy felsőbb ismert részre (nagyon szűk), a másik nyílás nem vezet sehová.
27. A Labirintus alsó végpontja előtti két szűkület. A szűkületek nem vezetnek sehová.
28. A Labirintus alsó végponti két szűkülete. A szűkületek nem vezetnek sehová.
29. –
30. A Vörös-ágban, a Szemüreg utáni szűk csúszdát követő akna elágazásánál, lefelé vezető hasadék-akna. Igen szűk átjáró egy alsóbb ismert részre.
31. Ugyanitt, felfelé vezető, nagyobb ferde kürtő tetejében, kis kuszodában lefelé vezető hasadék. Igen szűk átjáró egy alsóbb ismert részre.
32. A Vörös-kürtőből, a Vörös-folyosó Guanó-kürtő felé vezető tágas kezdeti szakaszának vége felé tekintve, balra lenn lévő kis teremsor utolsó fülkéjéből felfelé induló hasadék. Nem vezet sehová.

Összefoglalás, eredmények

5 m szűk, ismeretlen, érintetlen részt találtunk a 4 nap alatt. Ezek a részek igen szűkek, nehezen megközelíthetőek, úgyhogy gyakorlatilag csupán a szűk átjárókat ismertük meg jobban.

Solymári Ördög-lyuk

0 20m

(ACHERON-FTSK)

É

A Naszályi-víznyelőbarlang feltáró kutatása

A '97-es Szakmai Napokon felelős személy azt találta mondani, hogy csak a Buda-barlangot kutatjuk, valamint a szakhatóságok részéről semmiféle hivatalos reflexió nem történt naszályi felfedezéseink alkalmából, ezért itt említjük meg; – 1995-1997-ig 700 m tágas kürtős járatokat fedeztünk fel a Naszályi-víznyelőbarlangban és többszáz ezer forint értékben 500 m, fix, professzionális, franciatechnikás kötélpályát, korrózióálló köztésekkel, építettünk be a barlangba.

Kis ország, kis hegyek, kis barlang, kis eredmény. Mégis, legalább annyit mondhatok az összes 43 napos kutatásban önként és lelkesen résztvevőknek:

Köszönjük fiúk, lányok! Szép volt!

Ézsiás György

Előzmények

(Lásd., tavalyi jelentés.)

Egyesületünk 1995 óta vendégmunkásként bejáratlan, felfedezetlen, kimászatlan kürtöket tár fel a Naszályi-víznyelőbarlangban, a Naszály Barlangkutató Csoporttal szoros együttműködve. A kürtömászásokat nem várt jelentős siker koronázta, ez idáig a felfedezett javarészt tágas járatok hossza eléri a kb. 700 m-t.

Kutatás

Ez évben kürtömászásainkat a Térképész-ág végén levő Holt-kürtő rendszerében folytattuk.

– A Holt-kürtő oldalában levő egyik ablakon lemászva, Brada Róbert egy iker aknát talált, mely 5-6 m mélységben egy 3 m átmérőjű tágas, 17 m mély fő aknává olvadt össze. Börtönéből frissen szabadulva, rabtartójáról megemlékezve, Timi-aknának nevezte el. Az akna alja agyaggal van teli.

– A Szív-kürtő tetején levő vízszintes nyílásba a kövek közé Boros Norbert barlangász-társunk préselte be magát. 6 m hosszú, 2-3 m magas, 1,5 m széles omladékos aljú omladék befolyással végződő hasadékot talált. Ezt róla neveztük el Kinder-hasadéknak.

– A Holt-kürtő felső, hirtelen min. 5 m szélesre kitáguló min. 15 m magas részét is kimásztuk (Brada Róbert, Burst Marcell, Csomor Miklós, Kovács Ferenc, Köblös Csaba, Molnár Tamás, Tóth Zoltán), két végponti kötélpályát beépítve. (Igen nehéz volt!) Ezt a külön álló kürtőt, a szerelem reménytelen egén hánykolódó kürtömászókról Léghajós-kürtőnek neveztük el.

– A Léghajós-kürtő oldalából, felszíni homokkömladékokat bevezetve, nyílik egy ferde kis akna, külön kötélpályával (Ézsiás György). A felszín közelsége és a léghajózási vágy tárgya szülte a Beárató-kürtő nevet.

– A Holt-kürtő-teremből egy omladékos álmennyezettel fedett, rövid folyosó vezetett el. A teremből látható volt, hogy fent nyílás sötétedik a folyosó felett. Némi szerencsével az omladékos folyosómennyezeten nyílást fedeztünk fel alulról. Ezt kitakarítva és átmászva, egy meredek lejtőn felkapaszkodva, 20 m magasra nyúló, min. 3 m széles kürtővé alakult folyosó végén álltunk (Ézsiás György, Melicher Zoltán). A kürtőt kimászva (Kovács Ferenc, Sárosi Roland) rövid, szűkebb szakasz tárult fel. A kürtő a Succubus (röviden nőstényördög, bővebben lásd. még szótár) nevet kapta, nem is tudom már miért.....

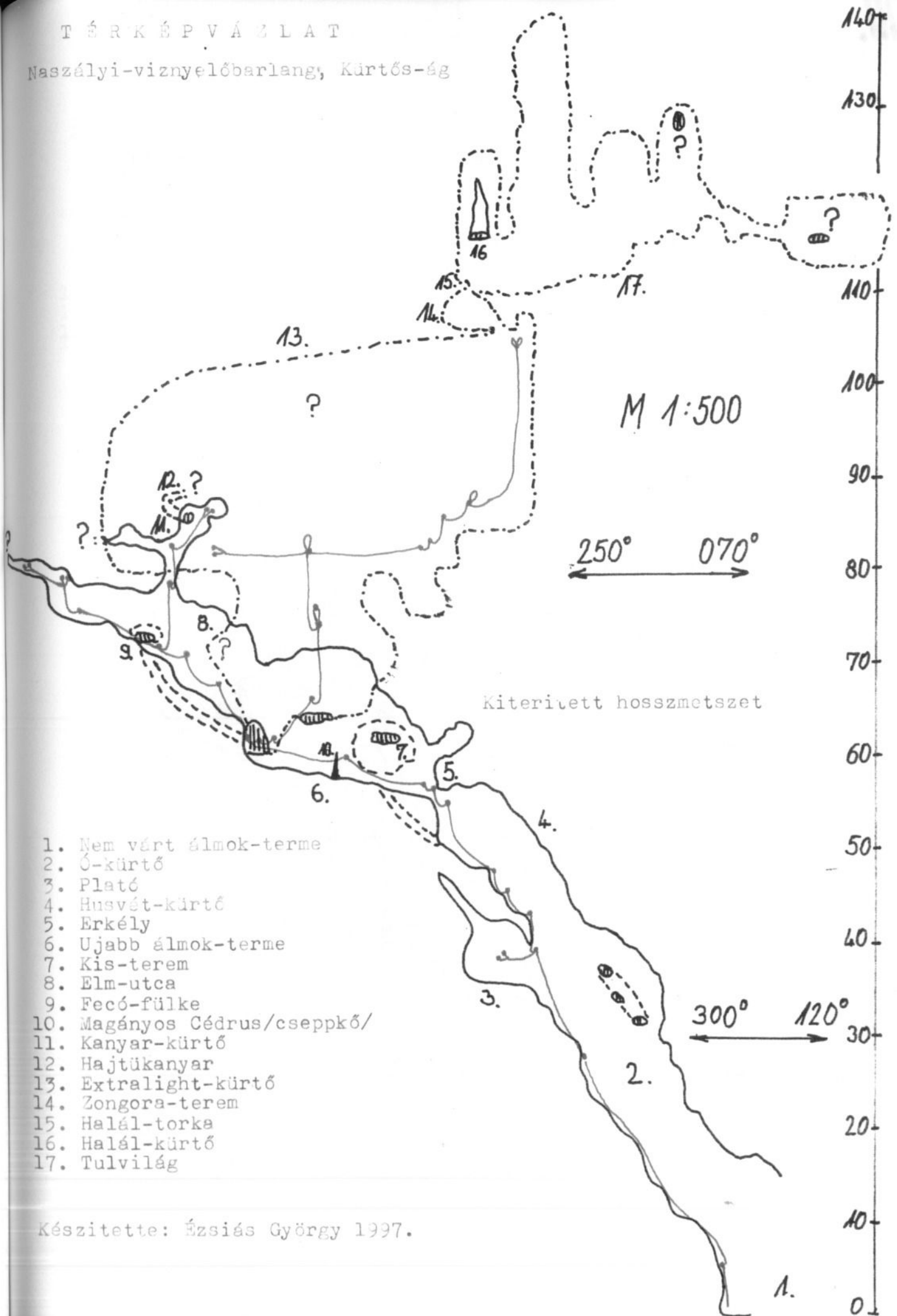
A Kürtős-ág 450 m hossza és a Holt-kürtő rendszerének már ismert 150 m hossza mellé, ez évben 100 m-t fedeztünk fel. Így az általunk felfedezett kürtős részek hossza elérte a kb. 700 m-t.

Fotózás

A fotókat Tóth Zoltán készítette a kutatás közben folyamatosan, a kutatótársak segítségével. Besegítettek még Brada Róbert és Petrik Mónika.

Térképezés

A térképvázlatok néhány iránymérésen, kötélhosszak ismeretén, ill. néhány hossz mérésen, valamint saccolás alapján. III. és IV. térképünk a kötélpályákat ábrázolja az általunk felfedezett részekben.

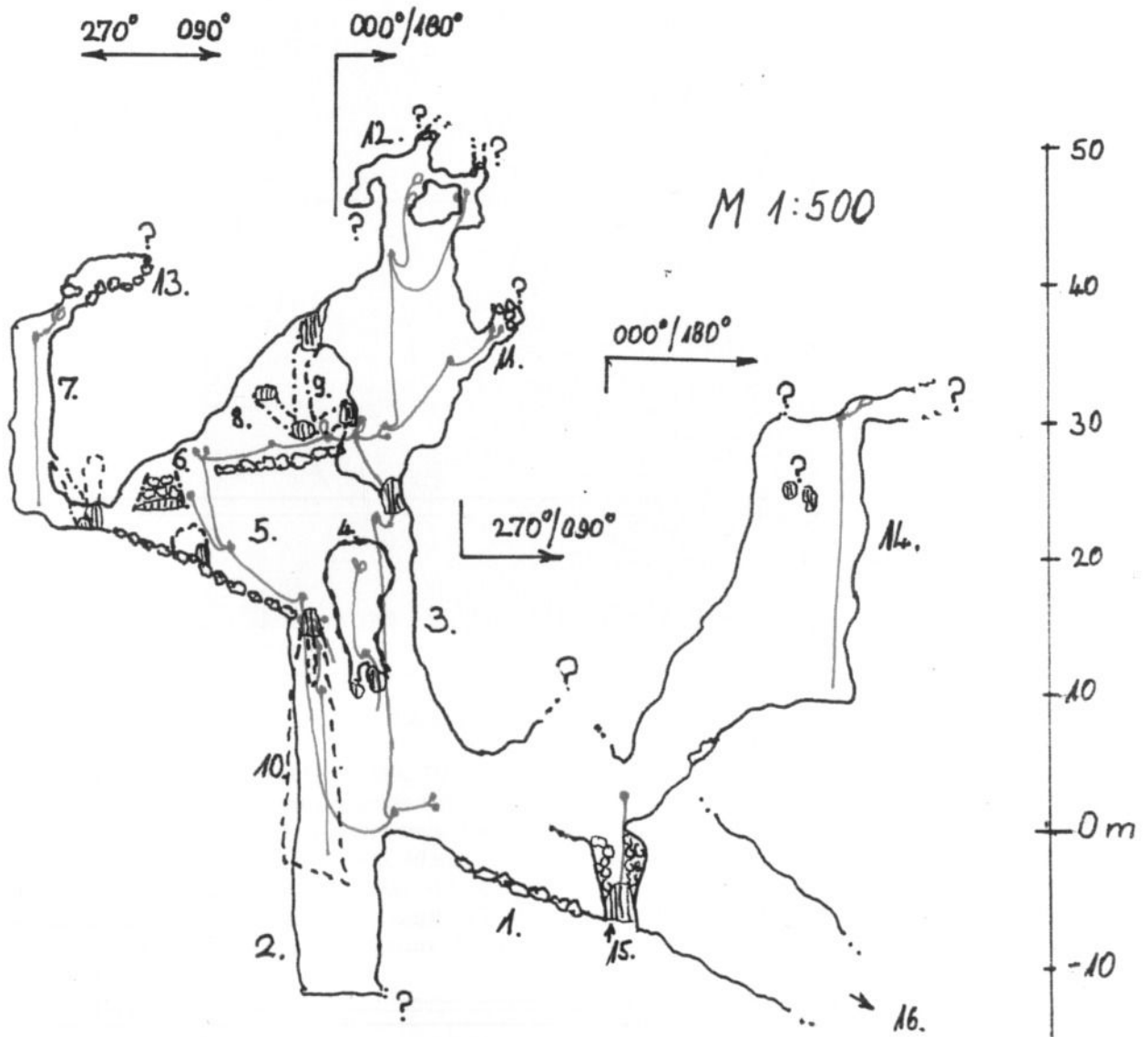
1. Nem várt álmok-terme
2. Ó-kürtő
3. Plató
4. Husvét-kürtő
5. Erkély
6. Ujabb álmok-terme
7. Kis-terem
8. Elm-utca
9. Fecó-fülke
10. Magányos Cédrus/cseppkő/
11. Kanyar-kürtő
12. Hajtükanyar
13. Extralight-kürtő
14. Zongora-terem
15. Halál-toroka
16. Halál-kürtő
17. Tulvilág

Készítette: Ézsiás György 1997.

T É R K É P V Á Z L A T

Naszályi-viznyelőbarlang, Térképész-ág, Holt-kürtő rendszere

1. Holt-kürtő-terme	14. Succubus-kürtő
2. Holt-akna	15. A terem folyosójának bejárata
3. Holt-kürtő	16. A terem alsó folytatása a kuszoda felé/kijárat felé/
4. Kis-Pitvar	
5. Nagy-Pitvar	
6. Bedugult-kürtő	
7. Sziv-kürtő	
8. Álfenek-folyosó	
9. BM-átjáró	
10. Timi-akna	
11. Beárató-kürtő	
12. Léghajós-kürtő	
13. Kinder-hasadék	

k i t e r i t e t t h o s s z m e t s z e t

Készítette: Ézsiás György 1997.

Kiépítés

– Az ideiglenes pályákat a BTI-398/2/1996. Számú engedély alapján fixre épített pályákkal váltottuk fel. 120 mm hosszú, 10 mm átmérőjű, speciálisan kiképzett felületű, a végén 20 mm menettel ellátott, KO-36 (X12Cr NiTi 189) jelű acélból, korrózióálló nittszárakat ragasztottunk a falba, megfelelő helyekre fűrt lyukakba.

14. fotó (Tóth)
Fúrás a Holt-kürtőben

A nittfüleket ugyanilyen anyagból készítettük, 70X40X3 mm-es méretben, csavart és egyenes változatban, 10 és 18 mm-es furatokkal. Ragasztóként a speciális HILTI HY 50 kétkomponensű, időtálló, nagyszilárdságú ragasztót használtuk. A fűrészeket kettő (anya-kontra anya) korrózióálló csavaranyával rögzítettük elfordulás ellen. Ukrán Iremel csavarzáras karabinereket és szlovák 10 mm átmérőjű szeleoköteleket használtunk fel az 500 m hosszú pálya elkészítéséhez. Jelenleg 65 db nittszár van beragasztva, 48 db füllel és 16 db ideiglenes köztes van, összesen 65 db karabinerrel. A számítások szerint a köztesek terhelhetősége jóval több a szükségesnél. A pálya igen időtálló, csupán a köteleket kell néhány évenként a szükséges helyeken cserélni. Jövőre a maradék kiépítést is befejezzük.

– A Holt-kürtő tágas, szép, cseppkőes termében 20 db fűles, 70 cm hosszú, 2,5 mm átmérőjű, korrózióálló acélpálcával és zsinórral kijelöltük a közlekedő útvonalat.

– Három helyen a víznyelő ágban, veszélyes helyeken 5-5 m csomózott kapaszkodó kötelet kötöttünk be a közlekedés segítésére.

15. fotó (Tóth)
Fúrás a Holt-kürtőben

16. fotó (Tóth)
Ragasztás a Holt-kürtőben

17. fotó (Tóth)
Ragasztás a Holt-kürtő bejáratánál

18. fotó (Tóth)
Ragasztás a Platón

19. fotó (Tóth)
Ragasztás a Húsvét-kürtő alsó szájánál

20. fotó (Tóth)
Pályacsomózás a Húsvét-kürtő alján

21. fotó (Petrik)
A nyári tábor utolsó, kicuccoló brigádja hasfájós és...

22. fotó (Petrik)
...felszabadult vidám pózban

Szpeleogenetika

– A Holt-kürtő rendszerének szerkezete is, csakúgy mint a Kürtös-ág, a freatikus keveredési korrózió által kioldott, jelentős nagyságú üregeken alapul. Mivel a felszíni nagymedence, ill. a víznyelő tölcser alá esik ez a rész, az üregeket több helyen átalakította a befolyó, beszivárgó víz. Azonban ez nem volt túl jelentős, inkább csak falfelszíni formák, egyes oldott alakzatok mutatják ezt szembetűnően. Patakhordalék, vagy vízáramlási korróziós nyomok nincsenek a falakon.

– Sokkal jelentősebb a felszínre nyílt üregrészeken keresztül a barlangba bezúdult felszíni homokkötőrmelék barlangi arculatformáló hatása. Legjelentősebb kőzetbezúdulási hely a Nagy-Pitvar tetején levő Bedugult-kürtő, mely 2-3m átmérőjű, omladékkal eldugult, felszínre nyíló járat. A valamikor innen lezúduló rengeteg omladék terített be a Nagy-Pitvar és a Holt-akna alját. A másik ilyen hely a Beárató-kürtő, de innen a max. 1 m-es átmérő miatt kevesebb omladék jutott be. A Szív-kürtő és a Léghajós-kürtő tetejéből csak nagyon kevés kötőrmelék került be, de ezek is a felszínre nyílnak.

– Az Álfenek-folyosó alját alkotó kötőrmelék érdekes módon nem más, mint meredek réteglap és tektonikus feszültség útján a falról nagy, lapos lemezekben leomlott dachsteini mészkő, mely a Nagy-Pitvar keskeny mennyezeti részében, szinte a saját helyén azonnal megakadt, elválasztva a felső részt az alsótól.

23. fotó (Tóth)

Az Újabb álmok-termének tetején, az Elm utca feljáratánál

Leírás, útmutatás

KÜRTŐS-ÁG:

– Leérve a barlang régi, víznyelő ágának aljára a Nem várt álmok-termébe, feltekinthetünk ÉNy-i irányba egy kb. 5 m tágas, magasba vesző, átlag 70° dőlésű kürtőbe. Ez az Ó-kiürtő. A kötélpályán felmászva, két helyen függőleges szakaszon is, meglepve tapasztaljuk, hogy a kürtő egyre inkább kitágul, néhol kb. 15 m szélesre. Felső részein a ferde agyagos felületbe ágyazódó hatalmas omladékkövek rémítő látványa mellett, szép cseppköveket, köztük néhány m-es állócseppkövet is láthatunk. Kb. 30 m magasan a pálya egy nyitott oldalú kisebb terembe vezet be, ez a Plató. A pályát elhagyva, a terem széléről nagy sziklatömbök között tekinthetünk le az Ó-kiürtő tágas mélységébe.

24. foto (Tom)

A Platón. Hátul a sötétség, az Ó-kiürtő teteje.

– Ha nem szállunk ki a Platóra, tovább felfelé haladva aláhajló fal mentén a kötélpályán, a rövidebb 5 m széles, csupa omladék aljú, szintén ferde Húsvét-kiürtőbe mászunk fel. A kürtő fent hatalmas omladékkal zárul, melynek tetején mintegy zsilip, több méteres függőleges kőlap van beszorulva. A pálya a záró omladék mellett felmegy ennek a kőlapnak a tetejére. Itt, a 1,5 m magas helyen megpihenhetünk és visszatekinthetünk a mélybe. Ez a hely az Erkély.

– Innen hirtelen kiszélesedő, meredek, csupa omladék aljú terembe, az Újabb álmok-termébe gyalogolunk fel vezető kötélen mentén. A vezetés az omladék lejtő miatt szükséges! A Magányos Cédrus nevű méteres sztalagnattól jobbra az agyagos aljú Kis-terembe mehetünk le a pályát elhagyva, egyértelműen látható rövid úton. Ha a vezető kötelet követjük, elágazáshoz érünk. Itt már 60 m relatív magasságban vagyunk. Vissza letekintve a rengeteg kőgörgöget aljú termet látjuk, amint a mélybe lejt, az Erkély nyílása felé.

– Az elágazásnál felfelé vezető kötélen egy 5 m tágas, ferde kürtőbe, az Elm utcába vezet. A kürtő érdekessége, hogy derékszögben kanyarodik. A kanyarban egy teljesen függőleges kötélpálya vezet fel a mennyezetben látható nyíláshoz. Ez a nyílás a Kanyar-kiürtő bejárata. Rövid út után ez a kis kürtő a Hajtúkanyarral ér véget. Lent az Elm utcában tovább haladva, a kürtő majdnem vízszintes vége m³-es kövekből álló, fent „lebegő” omladékkal záródik. Az omladék tetejére függőleges kötélpálya visz fel rövid úton. Az apró kötőrmelék aljú, felfelé emelkedő, ellaposodó járatra pedig vízszintes pálya. Ide tilos felmenni omlásveszély miatt! Ez a rövid pályaszakasz az esetleges későbbi bontóknak készül. Itt kb. 80 m relatív magasságban vagyunk.

– Visszatérve az Újabb álmok-termébe, a vezető kötelet követve, a terem sarkában, egy, a termet is átszelő, magas, 2 m széles, 5 m hosszú, felfelé tartó hasadékhöz érünk. Ide visz fel az előbb ferde, majd függőleges kötélpálya. Ez a hasadék az Extralight-kiürtő. A függőleges szakasz alján vigyázni kell, mert egy nyíláson át lezuhanhatunk az alattunk lévő terembe! A hasadék oldalai nagy és apró kövekből álló, irdatlan tömegű vetőbreccsa áll ki. Óvakodjunk ezekre a kövekre lépni! 20 m magasan a teremtől vízszintes kötélhídra érünk. Itt a kürtő minden irányba kitágul. Szélessége 3 m, jobbra kimászva kb. 15 m-t gyalogolhatunk el, majd fel 15 m-t és letekinthetünk a kürtőbe. Balra kb. 10 m-t mehetünk kötélen mentén, majd a pálya függőlegesen felmegy.

Az Extralight-kürtőnek ez a következő 20 m magas része egyre keskenyebb, nehezen mászható, kissé omlanak a falak. Végül, most már összesen kb. 110 m relatív magasságban cseppkövekhez van kikötve a kötélpálya vége.

– Innen vízszintesen egy irányba tudunk nehezen továbbmenni 5 m-t a keskeny helyen és bejutunk az inkább nagyobb fülkeszerű Zongora-terembe. Az egyik falát alkotó omladékon 5 m magasra mászva, összebetonozott kövek közt kell átbújni, ez a Halál-torka.

– Odaát a Túlvilág van mely itt az elején omlásveszélyes! Tovább mászva a sziklákon, cseppköveken, kétfelé ágazik a tágas járat. Jobbra menve felmagasodó, kürtőszerű kis terem zezzugaiba bujkálhatunk. Előre menve pedig végül összeszűkülő járatvéghez érünk. Innen már nehezebb a továbbhaladás. Egy véséssel tágtított szűkületen lebújva vízszintesen kell továbbkúszni, majd 10 m után a következő szűkületen átmászva, már csak a legvékonyabbak érik el a végpontot. A Túlvilág felmenő, könnyen traverzálható kürtői felnyúlnak a 140 m relatív magasságba. Itt már lényegében felszín közelben vagyunk a barlanghoz közeli, É-i hegyoldalban.

– A túra a Kürtős-ágban gyakorlott barlangászoknak nem jelent gondot, de érdemes az esetleges kőhullás miatt kis létszámú csoporttal, gyakran bevárva egymást túrázni. Mind az omlások szikláit, mind a járatok makroformáit és a relatív szép cseppkövesség látványa, a 250 m kötélpálya, jelentős élményt nyújt az ide járó barlangászoknak.

HOLT-KÜRTŐ RENDSZERE

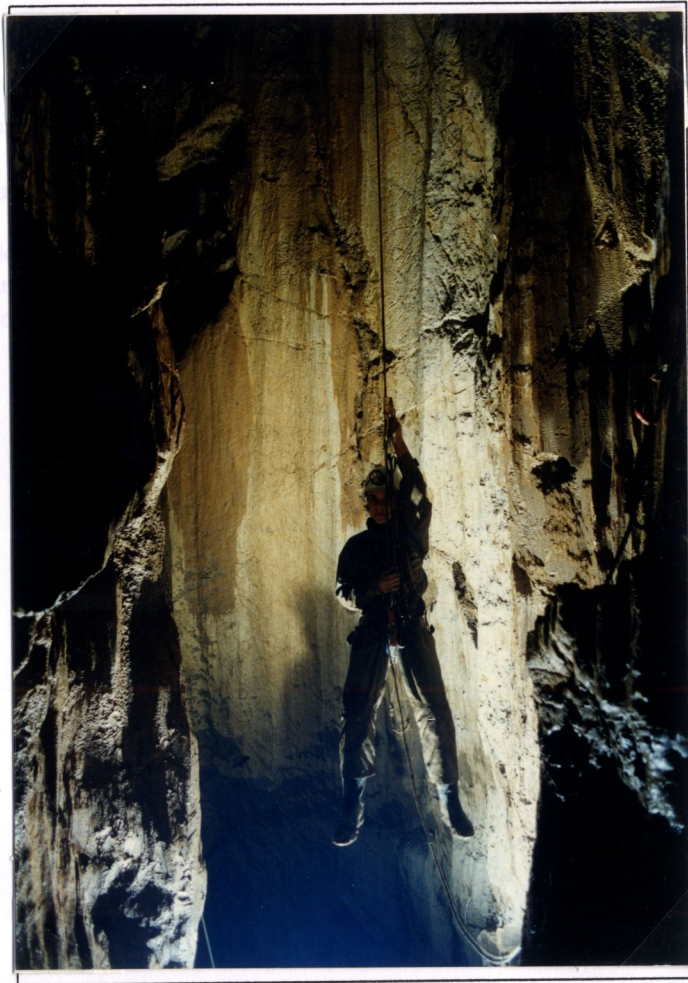
A Térképész-ág zezzugos, igen szűk, hosszú hasadékkuszodájából a Holt-kürtő-termének tágasságába érve, a terem vége egy 12 m mély, 6 m átmérőjű aknába torkollik. Az akna felfelé táguló kürtőben folytatódik. Az enyhébb emelkedéssel szemben felvivő kötélpályán, kb. 15 m magasra felmászva, a Nagy-Pitvar 3-4 m széles, meredek omladékletjtőjéhez érünk. Vigyázat omlásveszély! Ha nem mászunk fel teljesen a nittig, elingázva, egy másik, az aknafal nyílásából kilógó kötélre szerelhetünk át. Néhány métert felmászva, a nyíláson bemenne, leereszkeszhetünk az előbb szűk, majd hirtelen kitáguló, kb. 20 m mély, 3 m átmérőjű Timi-aknába. Visszatérve, folytathatjuk utunkat a Nagy-Pitvarba. 20 m hosszan, kötél mentén felgyalogolunk az eleinte 10 m magas, majd az aljzat emelkedése miatt alacsonyodó járatba. Itt a kötélpályát elhagyva, vízszintesen gyalogolva, bal oldalt megtekinthetjük a mennyezetben 2 m magasban nyíló, 2-3 m átmérőjű Bedugult-kürtőt, melyben a kilógó omladékkövekből álló boltozat nem sok jót ígér. Ne piszkáljuk meg!!! 10 m-t továbbhaladva előre, egy nyíláson bemenne, a 15 m magas Szív-kürtő aljába érünk. A kötélen felmászva cseppköves pihenőhelyhez érünk a kürtő tetejében. A vékonyabbak slósz nélkül bepréselődhetnek a Kinder-hasadék szűk nyílásán. A Szív-kürtő és a Nagy-Pitvar között két kisebb, traverzálható kürtőcske is nyílik.

– Visszatérve a Nagy-Pitvar kötélpályájához, felmászhatunk az Álfenek-folyosóba. A max. 20 m hosszú, 10 m magas, 2 m széles járat alja omladék. Vezetőkötél mentén, egy derékszögben elkanyarodó kötélhídhoz, a Léghajós-kürtő alsó részéhez érünk. Vigyázat, köveket rúghatunk le a mélyben levőkre! A kötélhíd túlsó végén, egy rövidebb pályán, 10 m magasban, a Beárat-kürtőbe mászhatunk fel, a végén omladékon. Vigyázat omlásveszély! A hosszabb pálya látványosan 15 m magasra, a Léghajós-kürtő mennyezetébe visz fel, vége felé két irányba elágazva. A két végponton a pálya úgy van beszerelve, hogy lehetővé teszi a biztonságos megpihenést. Itt 50 m relatív magasságban vagyunk, lényegében felszín közelben, a bejárat többörnél. Az Álfenek-folyosó közepén, a kötelet elhagyva, a falban nyíló lyukon bebújva, a BM-átjáró tekervényes kis kürtőhálózatába jutunk. Itt szabadon mászva, három helyen is kitekinthetünk a Léghajós-kürtő oldalába. Vigyázat, kötél híján kizuhanás veszély!

– A kötélhíd közepén levezető kötélen leereszkeszve (vigyázat, köveket rúghatunk az alattunk levőkre!), max. 10 m mélyen, szűkebb helyen átereszkeszve, a Holt-kürtő tetejébe érkezünk. 20 m-t leereszkeszve, a másik, függőlegesebb pályán érkezünk meg a kezdeti beszállóhelyhez. Útközben, 10 m magasban, átszerelve egy nyíláson kilógó kötélre, a nyíláson bebújva és a 15 m kötélen felmászva megtekinthetjük a Kis-Pitvar freatikus keveredési korróziós formakincset mutató, tágas üregét. Figyelem! A Holt-akna alján tartózkodni tilos és életveszélye a kőhullás miatt, mikor a felsőbb részeken is járnak!!!

– A Holt-kürtő-termének (kijelölt közlekedési útvonalú) oldalából 1,5 m széles, 2,5 m magas, rövid, egyenes folyosó nyílik. A folyosó elején, az omladékos álmennyezet nyílásán, csomózott kapaszkodó kötél lóg le. Ezen felmászva, a terem magas oldalában eltraverzálva (vigyázat, lezuhanás veszély!), egy meredek lejtőn mászunk fel 10 m magasra. Továbbmenve max. 10 m-t, a folyosó véget ér, a Succubus-kürtő alján állunk. A lelógó kötélen 20 m-t felmászva, szűkebb nyíláson bebújva, kb. 20 m szűk járatba ér véget ez a rész.

– A félig freatikus, félig vadózus oldási formákat tartalmazó tágas kürtők szövevénye, a 250 m kötélpályái, nem várt élményt nyújt az itt járóknak. Vigyázat! Itt is kis csoportokban, egymást bevárva, az egymás alá ereszkeszkeszve lehet csak túrázni, a kőhullás veszélye miatt! A lezárt barlangban túrázni csak a Naszály Barlangkutató Csoport vezetőjének, Antal Józsefnek az engedélyével lehet!

25. fotó (Tóth)
A Holt-kürtőben lógva

26. fotó (Brada)
Csoportkép a nyári táborról

Összefoglalás, eredmények

- A Naszályi-víznyelőbarlangban 3 év alatt 700 m járatot tártunk fel, 500m kötélpályával kiépítettük. Ennek a pályának háromnegyed része professzionális, időtálló, biztonságos módon lett elkészítve, '97 nyarán. További kutatásainknak ez biztos alapot nyújt.

- A barlangban sok helyen veszélytelenítettünk, az omladék lepucolásával, betonnal való stabilizálásával.

- Minden tevékenységünket a barlangvédelem szempontjait előtérbe helyezve valósítottuk meg.

- További feltárásainkat és a fix pályakiépítést jövőre folytatjuk! '97-be, 6 tábor, 24 napján, átlag napi 8 fővel dolgoztunk. A három év alatt, 13 kutatótábort szerveztünk ide és ezek összesen 43 napig tartottak.

Naszályi vidám pillanatok

27. fotó (Petrik)
Hosszú műszak után végre kint

28. fotó (Petrik)
A kutatásvezetőt először csak simogatják....

29. fotó (Petrik)
...majd megtapossák...

30. fotó (Brada)
...végül már orrgyilkos is megtámadja.

31. fotó (Petrik)
Az embereket vasbottal kellett a munkára hajtani...

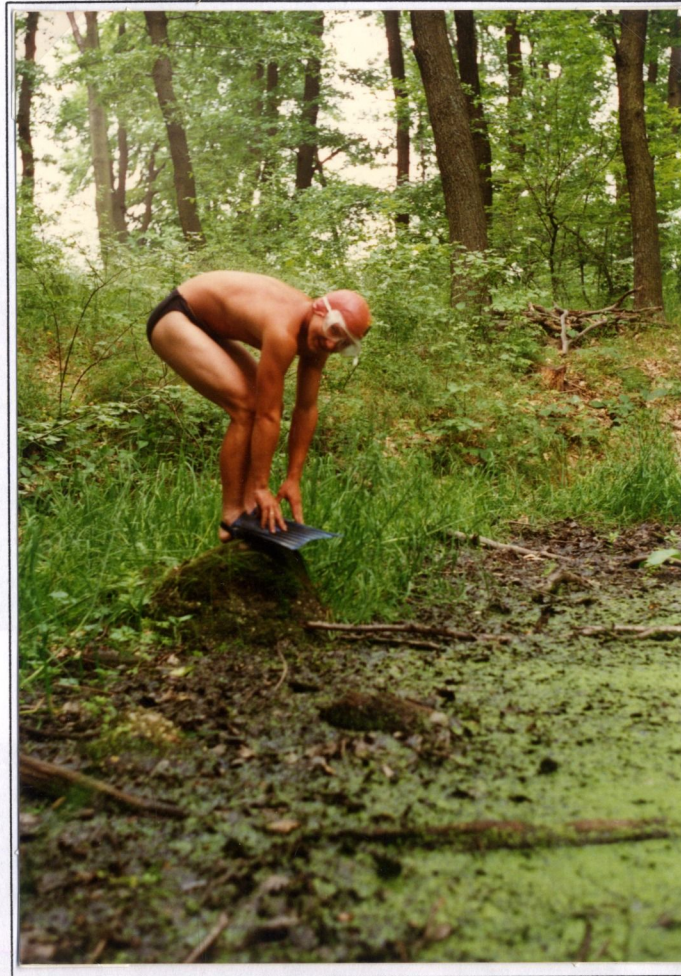
31. fotó (Petrik)
...hogy asztalnak való követ gurítsanak a tűzhöz.

33. fotó (Brada)
Robi a kis diótörő

34. fotó (Petrik)
Zoli már valami hatalmas, szép barlangban jár...odaát

35. fotó (Antal)
Indul a dagonyaúszó bemutató.....fejes előtt.

36. fotó (Antal)
...és után.

37. fotó (Antal)
Mellúszás hátról...

38. fotó (Antal)
...oldalról.

39. fotó (Antal)
...előlről.

40. fotó (Antal)
Hátúszás a békanyálban

41. fotó (Antal)
A dagonyázás osztatlan sikert aratott Naszály-tetőn

A Fekete-barlang I. szifonjának újra kibontása

A MAFC Barlangkutató Csoportjával együttműködve, az 1997 decemberi, Létrás-tetői kutatótábor alkalmából elvállaltuk az I. szifon újra kibontását.

Előzetesen egy műszak alatt kiépítettük, a könnyebb szállítás és mentési lehetőség végett, a Kolgomorov-kerülő járatot, kötélpályával és kapaszkodó kötéllel, valamint veszélytelenítettünk az omladékos helyen. Jelenleg mindenkinek ezt az utat ajánljuk, a 14-es akna és a Kolgomorov-próba útvonal helyett. Most már könnyebb és rövidebb ez az útvonal.

42. fotó (192/2 Tóth)

A Kolgomorov-kerülő a régi, ócska kapaszkodó madzagokkal

Két műszak alatt az igen sáros, agyagos, sóderes, 4 m hosszú szifont átástuk. A megfelelő szerszámokat leszállítva, nekiálltunk a bontásnak. A sáros sódert juta (műanyagszövetű) zsákokba raktuk és bekötöttük. Ezekből a megtöltött zsákokból gátat alakítottunk ki a szifon előtt, hogy árvizek a hátrébb levő sódert ne mossák bele a szifonba.

Jelenleg, az eredetileg teljesen feltöltődött szifon közepéig négykézláb, bentebb hason járható. A felemelkedő vége még csak vékonyabbaknak ajánlott. Reméljük, hogy az általunk szerkesztett gát megakadályozza az újra feltöltődést.

A bontásba, kiépítésben és eszközszállításban részt vettek:
Ézsiás György, Tóth Zoltán, Horváth István (Hádész), Sebők Attila (Karszt).

TROGLONAUTA

Barlangkutató Egyesület

MUNKATERV 1997. évre

- Tovább folytatjuk a Buda-barlang feltáró kutatását, mely a legpotenciálisabb hely a környék termálkarsztos barlangrendszerébe való bejutáshoz.
- A Naszály Barlangkutató Csoporttal együttműködve folytatjuk a Naszályi-viznyelőbarlang, általunk több száz méter hosszban feltárt, Kürtős-ágának, vm. a Térképész-ág Hold-kürtőjének feltárását.
- Folytatjuk a Solymári Ördöglyuk bejáró kutatását és az idegenforgalmi turavezetésben részt veszünk.
- Turáink során Magyarország nagy és szép barlangjait kívánjuk továbbra is rendszeresen bejárni és ez évben is rendezünk min. egy külföldi turát.
- Immár negyedszerre is megtartjuk színvonalas alapfoku barlangjáró tanfolyamunkat tagjaink szakmai fejlődése érdekében.

Budapest, 1996.10.30.

Csoportélet

1997-ben 98 nap megvalósult programja volt az Egyesületünknek.

Részletezve:

Mátyás-hegyi-barlang	8 nap
Pál-völgyi-barlang	1 nap
Szemlő-hegyi-barlang	3 nap
Ferenc-hegyi-barlang	1 nap
Kecske-hegyi-kőfejtő	1 nap
Solymári Ördöglyuk	4 nap
Pilis barlangjai	6 nap
Aggteleki-karszt barlangjai	6 nap
Naszályi-víznyelőbarlang	24 nap
Buda-barlang	24 nap
Bükk barlangjai	12 nap
Alba Regia-barlang	2 nap
Szakmai Napok	2 nap
Király Erdő (Erdély)	4 nap

Összesen: 98 nap

Ez az év is eseménydús volt.

Egyesületünk kitüntető „Az Év Barlangásza” címét idáig elnyerték:

1990. Budai Kornél
1991. Budai Kornél
1992. Enying Diana
1993. –
1994. Csomor Miklós
1995. Csomor Miklós
1996. –

Ez évben Tóth Zoltán barlangásztársunk érdemelte ki a kollektív egyöntetű elismerést.

Reméljük ennyi elég a Cholnoky-pályázat minimális pontszámához, ez évben a gazdag fényképes csoportélet bemutatót is mellőzzük. Nem számít ha semmilyen díjat nem nyerünk el, hiszen amit tettünk, nem ezért tettük. Túráink, kutatási eredményeink a fontosak és az, hogy ezáltal sikerült valamit hozzátenni a Nagy Műhöz, a magyar barlangkutatás eredményeihez. Nekünk „csak” ilyen a csoportéletünk.

Budapest, 1997. 12. 31.

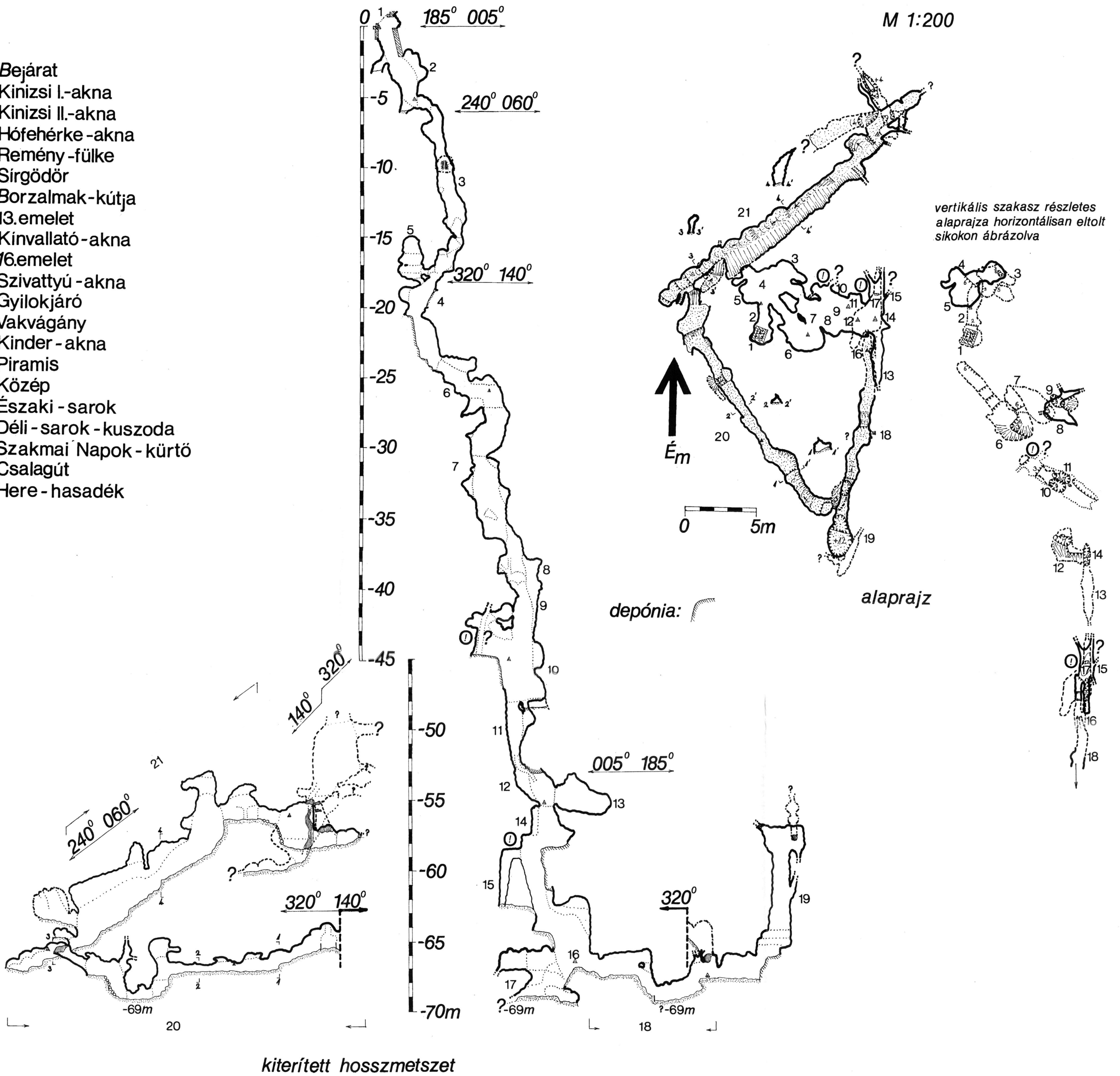

Észias György
Észias György
egyesületi elnök

BUDA - BARLANG

M 1:200

1. Bejárat
2. Kinizsi I.-akna
3. Kinizsi II.-akna
4. Hófehérke -akna
5. Remény -fülke
6. Sirgödör
7. Borzalmak -kútja
8. 13. emelet
9. Kinvallató -akna
0. 16. emelet
11. Szivattyú -akna
2. Gyilokjáró
3. Vakvágány
4. Kinder -akna
5. Piramis
6. Közép
7. Északi - sarok
8. Déli - sarok - kuszoda
9. Szakmai Napok - kürtő
0. Csalagút
1. Here - hasadék

depónia:

alaprajz

kiterített hosszmetesz

Felmérte: 1992-96-ig TROGLONAUTA BE
 1997.12.21 és 23.-án Berhidai Gergely
 Brada Róbert
 Ézsiás György
 Kocsis Ákos

Szerkesztette és rajzolta: Ézsiás György

hosszúság: 208m
 horizontális kiterjedés: 36m
 mélység: 69m

A TROGLONAUTA Barlangkutató Egyesület
 szellemi tulajdona.
 Szigorúan csak belső használatra!
 Tilos másolni!
 Tilos publikálni!
 Minden jog fenntartva!